

ut ipsi græciã, sed ut persas in gratissimis græcis traderet trucidandos. Cum enĩ continuo à Xerxe aduersus cõmunes hostes mitteretur, nisi multa inq̃ antea, de gerendi huius belli conditione colloquamur, non est aliqd nobis innouandum, ne festinatio aduersus exercitũ, hostem summopere noceat, iubeat rex, ut per interpretẽ quecumq̃ uellet exponeret. At ille, res grandes p̃ aliũ referre piculum esse diebat, grauitr̃q̃ ferentem regẽ, t̃p̃is breuitate p̃mulsit. Vnius anni spatium inquit, si mihi largitus fueris, p̃sarum lingua de oibus t̃p̃e planẽ alloquar. indulgit Xerxes muneribusq̃ magnis, imo urbibus atq̃ regionibus ipsum donauit, post annum Xerxes, audito Themistocle, bellũ in græcos parauit, exercitumq̃ ducendum in ionia, eoliam, quæ athenicũsum colonia erat, non Themistocli, sed persiæ nobilibus (sic enim Themistocle persuasisse credendũ ẽ, ingentem oibusq̃ rebus affatim instructum tradidit, ea tamen cõditione, ut cum iã acies instructæ irrupere uiderentur, totius rei gerendæ summam Themistocles haberet. Venit summa dies, aderantq̃ atheniensium copie, quibus Cino impitabat, tum p̃sarum principes bonũ faustumq̃ futurum, parati, Themistocli, ut rex iusserat, tradere imperium uoluerunt. At ille, non licet inquit prius accipere, q̃s opimis litauero thauris, paratis igitur sacris, thauroq̃ imolato, ingentem patrã, sacro sanguine thauriplenã impiger hausit, cũq̃ thaurinus cruor p̃p̃ acutiem atq̃ tenuitatem illico in uenas penetrasset, ibi congelatus, & summum uirum huius uitæ molestis & græciã piculo liberauit. Themistoclis enim obitu

li principē græciæ totius, illi ad hæc usq; tpa illustrē,
non amoribus puerorum, non loquaci atq; ipudenti lin-
gua, nō calumniis aliorum, sed suis uigiis, laboribus,
ingenio, fortitudine, rebusq; gestis, fecerunt. Tu, eos
populi adulatores, seductores, fuisse scribis, qbus hæc
rationibus firmas? ego illos tum prædicatione 'oium te-
mo, excepto, tum rebus præclare, nec sine piculo ge-
stis, præstantis, sanctosq; uiros fuisse contendo, tu con-
tra seductores ais, primum dic unde id sciuisti, deinde,
ne de rhetorica, contendamus, male usos ipsa ostēde, ne-
mo enim rhetores illos fuisse dicit, oēs rei militaris præ-
cipes atq; magistros et summos imperatores nuncupāt,
sed impatoribus forsā, inq; sepe numero et ad popu-
lū et ad senatū et ad milites de gerendis rebus, uer-
ba faciunda sunt, quo nisi blanda oratione allocuti fu-
issent, non pfecto ita clari fuissent. Præclare, ne stulte
dicā, oēs inuidie faces denucasti. An tibi phylosopho
pudicis tum mulieribus, integerrimisq; pueris colloq;
et quæ abhominabili iocunditate amorum, turpitudi-
nis, scelerum, eis enarrasti, æquis posteriorum auribus,
q; tum intē fuit, intactus atq; intemeratus euadat me-
morie ptere licebit? et liberatoribus græciæ, senatū,
populū, milites, de hostium euerfione, de amplitudine
patriæ, de immortalī gloria, p fortitudinē atq; prudenti-
ā, laborando, uigilādo, piculaq; longe à mulieribus,
procul, à contractatione puerorum subeundo cōparā-
da minime alloqui licebit? dicam apte, quod sentio, nō
alia de causa Plato in uiros maximos exarsisti, nisi quæ
uidebas illos immortalibus honoribus decorari, ad quos
quoniam

quoniã uia, ratioẽ, moribusq; priscorũ aspirare nõ pote-
ras, credidisti, si à laboribus hoies ad uoluptuosam tua
eloquẽtia uia uitam reuocares, quod facile propter ui-
tæ illecebras, quas athleticis tuis propõis, assècuturũ spe-
rasti, summas te laudes, ingétniq; gloriã. sicut iocun-
dioris uitæ pricipẽ habiturũ, et prope modũ cõpos, nõ
esse uideris, p̄durãt adhuc enĩ libri tui magna cũ ad-
miratiõẽ multorũ, pluresq; tu fautores habuisti et semp
habebisq; liberatores patriæ, lumina græciæ, pudoris
custodes, fortitudinis columẽ, hostiũ terror, bonorũ tu-
tores, quattuor fulmia belli, sed eo maior illorũ copia,
et uerior erit, quod proborũ ore uirorũ, semp canetur,
tuam ganeones, lurcones, lasciui nepotes corrupẽtes, si-
mul atq; corrupti, inter nates puerorũ, iter inguina me-
reticũ, iter potatores, turpiaq; symposia mapellis de-
pingẽtes, trullis igẽtibus decãtabunt. Hæc nos tibi, ut
non nihil gratiarum, liberatores græciæ referamus, per-
strinxisse modo sufficiat, alias forsan ampliora, sed sem-
per uera, et de bene meritis relaturi. Nã quæ in te pro
quattuor his uiris, Aristides sophistæ, retorq; cõscripsit
frigida nimis sunt, nec ut dignitas tantorũ uirorum, et
res ipsæ, sed ut uel honor tuus, uel timor illius flagita-
bat excogitata, dictaq; . Quid enĩ ad honestissima cau-
sa, cum ab eorum qui patriã liberarũt, seruarũt, auxer-
runt, pia, iustaq; defensione alienius q; deprecari? At
ille rerũ et p̄sonarũ oblitus, sic à protectiõẽ rethoricæ,
ad quattuor uirorũ defensionẽ transit, nescio iquit, an
oporteat de eisdẽ dicẽtm sæpius deprecari. Immo ne
semel qdẽ deprecari oportet, p̄stantissimorũ uirorũ, et

P

sanctissime causæ defensorē, nā quāuis magnæ authoritatis Plato in quē frigide inueheris tibi uidebatur, illi tamē, quos inique uexatos tutabaris maioris, multo & ueræ authoritatis, famæ, gloriæ, splendoris fuerūt. Et sicut parētes patriæ, aut Heroes atq; semidei colebantur Aduocatus autē semp eius p quo dicit psonā iduimus. Quia oportebat eū rhetorū pcepta secutus & opinionibus exordiebaris, nō ex estimationē tuā, sed famā Periclis, opinionē Cymonis, gloriā Miltiadis, splendorē Thucistoclis, garrulitati Platonis opponere. Sed tu Plato, quid facies, si crimineī gratitudinis tuorū ciuiū lege in iudicium eris delatus. Erat enī athenis, ut nosti, aduersus i gratos actio cōstitutā, & recte sanē, summam enī demētiā esse existimabāt, si quis maximas uirtutes, quasi grauissima delicta i se etaretur, & beneficia iniuriis ex animi prauitate repēderet. Quare si prouidētia quadā diuina, excellētissimi oīum, atq; pstantissimi uirū, ex i feris excitati, legē i gratorū iuicē tenētes, in iudicium te protraherē, nōne licet ipudēs, ac garrulus sis, nutatus tamē, ac: ē linguis, ac postulatiōe fractus obstupesceres? Nos dariū repulimus, Xerxem fugauimus, Mardonium uicimus, Salaminā, Marathonē, Arthemī suū p clara nostris trophæis nomina & ppetua fecimus, nobis nō solum uiuis, uerum etiam mortuis p multos annos propter uictorias nostras græcia libera, potēs militarū gētū princeps p mansit, nobis tandē post uitā inuidia simul exticta, parētum, sicut debētur honores, ab uniuersa græcia repediūt. Tu nos quasi lenōes accusas, q si nunquā nati essemus, patria tua anteaq; tu na

scereris eueisa, aut nullus esses, aut in seruitute natus, nō inter doctos hoīes numerareris, sed inter turpissima iacēs mācipia exolesceres. Lege igitur legē, & quia debitas benemeritis gratias agere noluisti, sed p̄ eis ignominia, quātom potuisti, maximā murere conatus es iusta leſis parētibus liberatoribusq; patriæ piacula p̄solue. Hæc quattuor illi uiri, q̄ propter rerū gestarū excellentiā, quattuor uiri sunt, nec opus est aliud apponere, sed statim cū quattuor dixeris uiros. Pericles, Miltiades, Cimon, Themistocles intelligūtur, in Platonis inuidiū, ingratum, garrulumq; ingenium, merito dicerēt. Sed Aristoteles quoque dicet fortasse aliquis ingratus, atq; inuidus fuit, & cum oēs qui ante ipsum philosophi fuerant cum Platone, quē multos audierat annos mordaci lingua uexauit, Minime minime, inq; mordax aut inuidus, aut ingratus Aristoteles fuit, quippe qui ingenuè fatetur gratias se habere antiquioribus, q̄ nisi fuissent inquit, nos non essemus, idq; comparatiōe Timotei & Phrimdos musicorum ante oculos in secūdo methaphysicorum ponit, quod si illi in multis contradicit, tum id amore ueritatis absq; conlummelia faciat laude non reprehensione dignus, si absq; animorum contentione iudicabimas, uidebitur.

Quod ex arrogancia & leuitate Plato plusq̄
hominem se esse prædicat.

Sed immēſareferit, cuius exitum uidere nunquā poterimus, si omnia uitia Platonis, oēm q; p̄teruitudinem ex omnibus quæ scripsit in lucē protrahere uoluerimus. Quare quod facilius est unū cor

P ii

dīcem euoluamus, & quæ occurrent non oīa, sed quæ
platonica disciplina uitaq; digna iudicabimus, ea re-
feramus, & nonnunquam etiā locum loco apponamus,
ut ex collatione locorum leuitas & imperuia summl, cū
male instituta uita, pre oculis cōstituatur. Quē igitur
oīum nobis codicem pponemus? illum. S. quē ille Plato
plurimi & quasi diuinum existimat, seq; deum talibus
inuentis prædicare non est ueritus, fautoribusq; suis,
nihil unquam libris de legibus præstātius diuiniusq;
scriptum fuisse uidetur. Ego quoq; licet nō simpliciter,
Platōi tamē nihil melius, quia nihil minus turpiter scri-
ptū facile cōcesseri. Sed ipsum audiamus Cretēsis Cli-
ma. In primo statim uolumine miratus, quod athenien-
sis hospes, idest Plato quē ipse q Cretam petit, ut eam
quoq; suis nugis corrumpere, uini usum diebus simul
atq; noctibus cōtinuū summope laudaret, sic dicit. Vi-
deris amice quasi magnā disciplinæ partē, i uini usum,
si recte fiat, magnope laudare. Ita prorsus iquit atheni-
ensis hospes rursus poteris igitur, uerū id esse ostēdere?
At ille, quod multi ambigunt iquit o amice, nō nisi de-
us uerum esse approbabit. Duo hic maxime uitia p dū-
tur uini, usum legibus cōstituēdum putat, adeoq; lau-
dat, ut hic icipiēs duobus deiceps libris, hoc est sexta
totius codicis parte proluxa garrulitate ab infantia ad tri-
cesimū ætatis annum modestius uti uino. Inde uero ad
quadregesimum, ad ebrietatem prope, in reliqua uero
ætate, ad ebrietatem usq; utilissimarū ille diuinaiū re-
rum mirabilis cōditor iubet. Alterū quoniam admirāti
Clinie iprobabiliaq; dicere ipsum atq; pnitiosa, de cō-

tinuo vini usu assenerate, nō nisi deū id approbare posse respōdet, quod tamē p̄ lōgas ambages, tādē in calce secūda probatum acclamātib; assentiētibusq; collocutoribus ipse asserit. Quare apte colligitur q, deum se pro stultitia putabat, aut certe deū credi cupiebat, idq; oratiōe psuadere, et p̄sentibus, et futuris conabatur, et sicut ipse narrat illis, qbus, tū tunc diserebat omnino psuasit, nā si nemo nisi deus, quod multi ambigūt, de vini usu approbasse se iacetat, necessario hinc efficitur, deum seipsum putasse, idq; sibi collocutores assensisse. Quid illud? in quarto enim se optime scire posseq; ciuitates moribus ornare, fundare legibus disciplina militari ppetuas, gloria celebres, sciā rerū, mirabiles facere pollicetur. Tyrāno p̄ssam ciuitatē dari mihi desiderio exclamauit, et paulo post, adde iquit, nō aliud nisi ut tēpore suo laude dignus legūlator repiatur. Aperte igitur, si tyrānus aliq; liberā cupiditate gloriæ ciuitatem tyrānide pressam uellet dimittere felicē illū, felices ciues futuros, si seipsum ad deferendas leges uocauerunt. Quare p̄ter intollerabilē arrogātiā q, deum propter hęc, et solū gubernādarū urbiū, cōstitūdarū legū authorē putet, leuitatis etiā maximæ fuisse conuicitur quod putauerit futurū, forsā si talia de se p̄dicaret, ut à tyrānis regibus ciuitatibus ad gubernacula populorum uocaretur. Nō enim impossibile sibi, neq; difficile factu ait, esse urbes magnas, potētq; populos recte, atq; feliciter istituere, sed illud difficile tamē fatetur, raroq; unq; factū, quod p̄cepta diuinorum hoīum suiq; similitum, tyrannus quisp̄iā disponi ciuitates p̄mi

P iii

serit, sed si cōtingerit iquit, innumera ciuitati cui euenerit
uniuersaq; bona faciet. Puerū certe audire uideor gra
ui oratiōe sua somnia enarrātē. Nemo est enī ferē, qui
parum acute uideret, quæ agēda sunt, nisi cupiditas,
metus, amor, odium ambitio, cætereq; turbatiōes præci
pitent animi agerēt, & procul exacto iudicio deturba
rēt. Quo circa oēs publica murera subemites, & præ
cipue tyrānos quasi stultos, atq; atq; amentes accusa
mus, tu ipse in eadē es cōstitutus, gerēdarum rerum au
thoritate, fueris ab animi affectionibus in trāsuersum
raptus. Aliter sentias. Accedit quod modestiores oēs si
mus principibus, aut legibus subiecti. Sed si regiam
agēdi libertatem accepimus detriores sumus licētia,
quare q; nunquā in gerēda repu. uersati sunt, quiq; rea
ctius iudicant, nulla turbatiōe insaniētes. ii si p̄dicant
quæ privati sapiūt, ea se in p̄cipatu sensuros, cum er
rorum deprauationūq; causamq; pre nimio amore sui
nequeāt itelligere, quasi pueri somniare iudicādi sunt.
Sed ita se habere Plato ipse nos docet, nā & si eloquens
uir erat atq; senex, tamē cum de pueris, aut de mulieri
bus, aut de uino dixerit, uino animi occupatus, omni
no insanit. Quid deiceps addit? uerum si unquā fue
rit, aut futurus sit huiusmodi uir, aut modo nostrū ali
quis est, & ipse beate uiuit, & qui prodeuntia ex ore
modesto audiunt uerba, beati sunt. Beatifuerunt, qui te
audiebant Plato? Quid boni eis afferebas? scientiam?
niā magna est in libris tuis, ubi aut nihil, aut quod pro
cul abest, ab omni sciētia serie sua nō explicatur, nec ta
mē si esset, beatos fuisse auditores ego concedere uos.

Beatitudo enim huius uitae, atque felicitas actio, magis est quam speculatio, nam cum ex animo et corpore sumus compositi, et hinc sensus multas nobis per appetitum perturbationes immittat, inde ratio rerum altiorum, naturam perficere gliscat, quod et si tanto melius est, quanto animus corpore, nisi tamen appetitum, et carnis titillationes, sensusque motum ratione domueris, nulla penitus speculatio. Quare si quis carni deditus mentisque uiribus, atque ingenii fretus diuinarum humanarumque rerumque speculationem aggrediatur, is et sibi et ceteris pernitiosus, atque pestifer philosophus alitur. Cuius rei tu ipse nobis exemplo es. Vide queso quam utilis tibi, quam commodus ceteris fuisti. Vide si potuisti tripsum a turpissimis, ac a natura multo alienis cogitationibus eripe, mulieres publicas prostituis, uina ingenti conatu, clara uoce, aptaque fronte laudas, et dies, ac noctes in eis consulis consumendas, et beatos fuisse, quae te audierunt credidisti, aut beate ipsum, ut uixisse putasti? nisi certa illa beatitudine, qua fruuntur omnes, quae absque aliquo rationis morsu, uoluptates sequuntur, beati enim sibi ipsis uidentur, quae cum non sentiunt, in quibus uersantur malis, mala ipsa beatitudinis causam opinantur, sed haec beatitudo pecudibus, asinis, suibus, ceterisque bestis omnibus, tecum communis est, quae quam magna sit, non dubito quin iam sentias. Sed illa etiam ex octauo repetatur, quibus nihil aliud, ubique adolescentibus legi, nisi leges statuit suas, nec poetas saltem, ut genera uersum ignorantur, nec solum oratione aliquid, nisi libros solummodo suos, et quaecumque illorum simillima essent, et cum nihil eorum simile sit, nihil propter eos legatur. Repelli enim omnes a ciuitate litteraturae magistros, quae haec sua non probant

P iiii

cæteris oïbus scilicet cõtētus lege statucdũ iubet, sed ip
sum audiamus. Fortunatus mihi Clima, uideor iquit q̄
penitus exēplo nō careā, nā cū ea, quæ à mane, usq̄
modo diuitus, ut mihi uidetur, differuimus, mecū uer
to, poesis mihi similiter oïa dicta uidētur. Nec mirũ est
si sic istis offitior, ut nimũ later oïum enī aut poeticae,
aut soluta oratiōe dicta p̄didici, aut audiui, moderatiss
sima hæc mihi, & iuucibus maxia idea uidetur. Qua
re nō habeo custodi legũ doctōriq̄; melius exēplũ pro
pōere, q̄; ut magistros cogat pueris ista expōere, & q̄
cumq̄; alia solutũ, uel carmina scripta dicta ue horũ si
milia, similia sint. Primũ autē magistris hæc scribāt ipro
bāt. Repellātur, q̄ p̄bāt. Iis pueri cōmittēdi, & paulo
post, necessitates, quas dā diuinas i nūnullis esse discipli
nis dicit, mathematicas doctōrias itelligēs, quas q̄ sciūt
eos deos eē cõtēdit, his uerbis. Quæ igitur clima iquit
o amice disciplinarũ necessitates nō humanae, sed diuinae
sunt? illas ego arbitror Plato respōdet, quas q̄ penitus
ignorat, nūq̄; hoïbus, deus erit, nec demō, nec heros,
ut curā de hoïbus studiose habere possit, quādo enī hō
deus fiet, si nec unum, nec duo, nec tria, nec oïa paria,
& iparia pōt cognoscere? q̄; magnos ergo mathemati
carum sciētiarum, exacta cognitio deos faciet, si pariũ
atq̄; ipariũ natura sola p̄specta, alios deos, alios demo
nes, alios heroes facit? q̄; magni erunt dii, q̄ elemēta
lẽ mathematicã, sicut tu solus, degustarunt, sed ide p̄
fecti cælorũ ambitus, stellarum cursus, āfractusq̄; ipso
rũ magnitudines, distātiã, stādi, regrediēdi, p̄grediē
diq̄; rationēs certissimis sunt demonstratiōibus rimati,

quarum rerum nihil aut parum, temporibus tuis erat
p̄spectum, sed instrumētis, nec ipsis exq̄sitis, cœlestium
corporum motus obseruabāt. Primus enī Hipparchus
qui post te annis fermè ducentis, fuit, uiam ad ea quæ
diximus certiorē, aggressus. Vbi ergo ponemus Ptho-
lomæum, qui solus & primus absolute, cœlestē discipli-
nam cōplexus mirabili doctrina serieq̄; distinctā atq̄;
explanatam posteris tradidit? Vbi Apolloniū p̄gensē
& ab ipso Ptholomæo plurimi existimatur. Vbi Hippar-
chum quoniā qui robustiora semina seuit, unde qua-
si, plantaria ceteri traduxerunt, uel scilicet in summi
dei locum. Sed sic nullā sc̄dm temeritatem gentilē, &
tuā, h̄c̄bunt de hoībus curā, de quibus heroes, demo-
nes, diiq̄; oēs, magnā habent, præter summum, ne uile-
scat. Gentium fuit, hæc Plato, præter illud qđ de sum-
mo deo ipse turpiter dicit, gentium inquam, hæc fuit
theologia, nō tua. Quare quibus tu p̄ hæc places, gē-
tiles nobis de uno errores cupiūt reuocare. Vere tu Pla-
to amētium oīum, fuisti leuissimus, uel ut uerius dicam,
ingenio quidē magnus & eloquens, sed aīo mentēq̄;
pessimus, deū tu te facis, q̄a, quid duo & tria sunt, hoc
est paria & imparia cognoscis? hoc serē? ideo duodeci-
mo quoq̄; dicit, lege nanq̄; sanciri iubet, ne quis ad gu-
bernacula ciuitatis admittatur, n̄ si disciplinis mathe-
maticis insudauerit, nā quoniā sibi ipse mathematicus
optimus uidebatur, propterea mathematicos non uiuos
solum, uerū ēt cum diē suum obierint, deos aut denio-
nes factos hoīum curam h̄ere asserit, qua fide, quo exē-
plo, q̄bus id rationibus probas? nā res ipsa oppositum

magis ostendit. Quē admodū enim mathematici res, a motu materiaq; abstractas considerant, sic q; plurimū eis inuigilant, parum cōmertia humana percipiunt, & cōsuetudines hominū quas etiā ipsi abstracti magis q̄s ueri homines sint, maxime fugiunt.

De Alexandro magno, & q; ipsum & Aristotelē deus misit ut p̄ eos, homines ad scripturas prepararet diuinas, cur græci excellentissimi uel uitio uel uirtute omnium gentium sunt & de duobus uiris q; modo fulgent.

Sed hic loci, factus, non possum non admirari malignitatem & inuidiā hominum, tum oīum, tum maxime græcorum, græci enī magis cæteris & eorum multo magis atheniēses, uiles atq; sordidos, homines laudibus in cælum extollunt, uerum autē excellentes, præstantisq; uiros, quantū maxime possunt, deprimere p̄ inuidia studēt. Platonē qui sic aperte, ut cætera eius uitia prætereamus, diuinos sibi petat honores, non probabili aliqua de cā, sed ex mentis solum corruptione, quia sic uel putabat, uel putari cupiebat, nemo aspernatur, nemo uituperat, nemo malū appellat, sed contra multi admirantur ac laudāt, nec q; uini usum oībus, sed maturæ ætatis, sed multo magis ad æbrietatem usq; cōmedat, improbat. Alexander magnus oīum regum excellentissimus, adeo ut Augustus post trecentis annis corpus eius ī sede regia collocarit, diuq; oculos illo tentos summa cum admiratione tenuerit, supplicatibusq; ægyptiorū sacerdotibus, ut eandē affectionē animi erga Ptholomæū quoq; primū, ostēderet. Quid